

การประเมินความเสี่ยง
การทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว
อำเภอเด่นชัย จังหวัดเลย

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

มาตรการป้องกันการทุจริต สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบ และการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตได้ ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริต ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหาย ที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่าง ๆ ภายในองค์กร ที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำการทุจริตในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

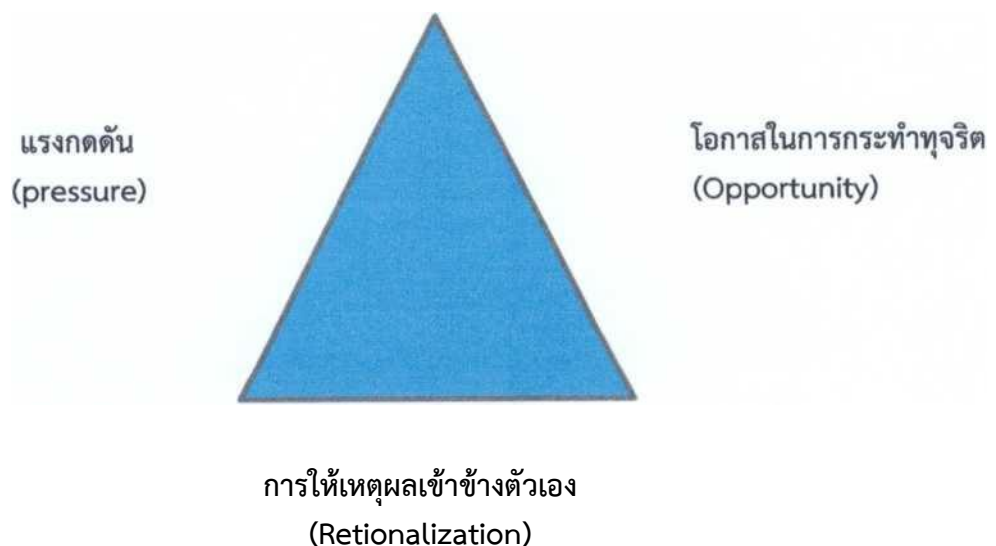
๑) เพื่อสร้างมาตรการในป้องกัน สกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริต

๒) เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ

๓) เพื่อเพิ่มมูลค่าขององค์กรต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมั่นใจในระบบธรรมาภิบาลและความซื่อตรงขององค์กร

๔) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐกรอบแนวคิด นิยามตามเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต การดำเนินการตรวจสอบเพื่อตรวจจับการทุจริตในองค์กร สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ ศึกษาเกี่ยวกับ พัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต และทำความเข้าใจองค์ประกอบของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดกระบวนการทุจริต และ กระบวนการติดตามเพื่อค้นพบการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีพัฒนาการของทฤษฎีการทุจริต ดังนี้

การพัฒนาของทฤษฎีการทุจริต (Fraud Theory)

ภาพ การพัฒนาของทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต

ที่มา: (Cressey, ๑๙๔๓)

Cressey (๑๙๕๓) ได้เผยแพร่ผลการศึกษาทฤษฎีการทุจริต โดยระบุว่า การกระทำการทุจริตนั้น เกิดจากสาเหตุ ๓ ประการ โดยทั้ง ๓ ประการจะต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้งหมดจึงจะเกิดการทุจริตขึ้น โดยมี ชื่อเรียกว่าสามเหลี่ยมทุจริต ซึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่นำไปปรับใช้กับการประเมินความเสี่ยงและวางแผนทาง ป้องกันการทุจริตด้วยทฤษฎีสามเหลี่ยมทุจริตอย่างแพร่หลาย สาเหตุ ๓ ประการประกอบด้วย

(๑) โอกาส (Opportunity) คือ การมีช่องทางที่จะดำเนินการได้ เหตุการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิด การทุจริตจะเป็นสถานการณ์ที่เปิดช่องให้คนใดคนหนึ่งกระทำการทุจริตได้โดยที่เขาไม่รู้หรือเชื่อว่า เขาไม่มี โอกาสถูกจับได้หรือมีโอกาสน้อยที่จะถูกจับได้ องค์กรใดก็ตามที่ไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจังที่จะ ป้องกัน การทุจริตก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตในองค์กร

(๒) แรงจูงใจหรือแรงกดดัน (Motivation/Pressure) มาจากหลายรูปแบบ เช่น ปัญหา การเงิน หนี้สินการพนัน ติดยาเสพติด ชอบเที่ยวเตร่ มีภาระหนี้สินล้นพ้นตัว ความโลภอยากได้อยากมี ถือ เป็นแรงผลักดัน อย่างหนึ่งและบางกรณีมาจากความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากองค์กร

(๓) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) คนที่กระทำการทุจริต จะหาเหตุผล โน้มน้าวใจตนเองที่จะกระทำสิ่งนั้นด้วยฐานความคิด (Mindset) ที่สนับสนุนการกระทำการทุจริต หาข้ออ้าง ที่ยกมาเพื่อให้ตนเองลดความรู้สึกผิดในการกระทำทุจริต เช่น เงินเดือนน้อย หัวหน้างานไม่ เป็นธรรม เป็นต้น

ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Wolfe & Hermanson (๒๐๐๔) กล่าวว่าโอกาส คือ ประตุ สู่การทุจริต ส่วนแรงจูงใจ (Pressure) และการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เป็นการ สนับสนุน ที่จะพาตนเองเข้าไปสู่กระบวนการทุจริต ทั้งนี้บทความนี้มีการเพิ่มสาเหตุที่ ๔ คือ ผู้กระทำผิด หรือทุจริต ต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพความสามารถ (Capability) ซึ่งสามารถมองเห็นช่องทางกระทำการทุจริต หรือการละเมิด กฎและนโยบายที่มีได้และสามารถเปลี่ยนโอกาสในการทุจริตให้กลายมาเป็นความจริงได้ผู้ที่มีสมรรถนะ ความสามารถ (Competence) มีลักษณะทั่วไป คือ

๑) อำนาจหน้าที่ภายในองค์กรเอื้อต่อการทุจริต

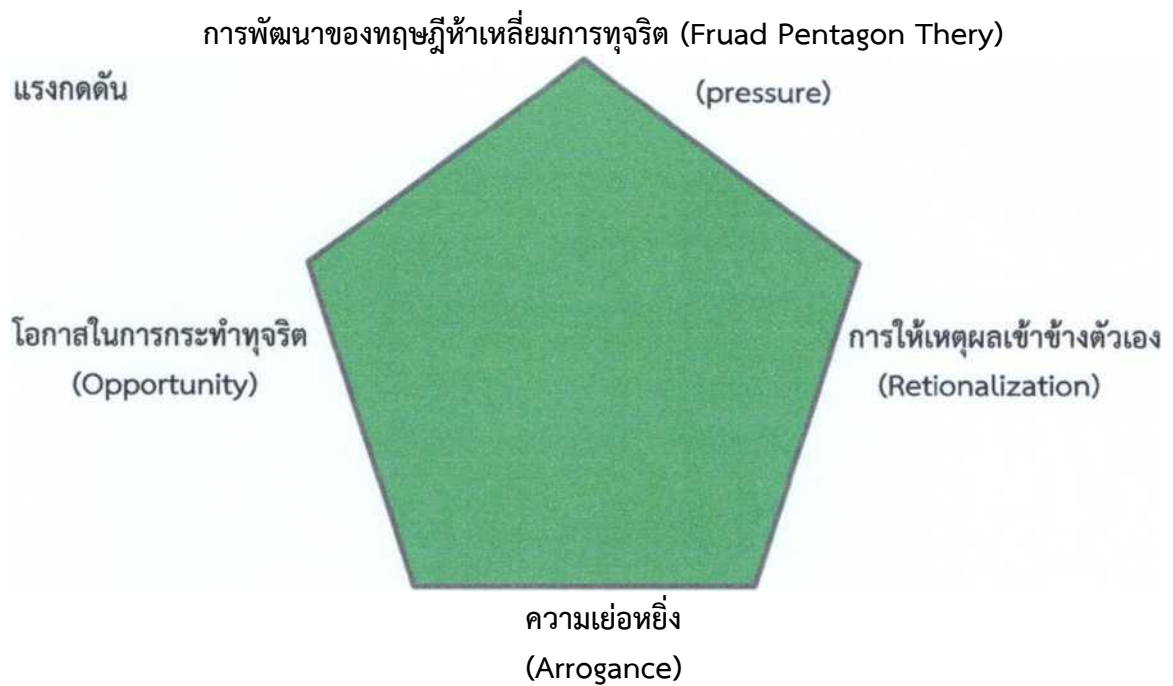
๒) มีสติปัญญาเพียงพอในการทำความเข้าใจและใช้ประโยชน์จากสถานการณ์เพื่อก่อ ทุจริต

๓) ความมั่นใจสูงว่า ยากต่อการตรวจจับได้

๔) มีความสามารถหรือทักษะการบีบบังคับขู่เข็ญผู้อื่นให้เห็นด้วยหรือโน้มน้าวให้มองเป็น ถูกได้

๕) มีความสามารถโกหกได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

๖) สามารถบริหารจัดการ ต่อความเครียดหรือแรงกดดันสูงได้ ซึ่งเป็นที่มาของทฤษฎี สี่เหลี่ยมทุจริต (Rabi & Noorhayati, ๒๐๑๕) ตามทฤษฎีสี่เหลี่ยมทุจริตดังกล่าวการพัฒนาของทฤษฎี สี่เหลี่ยมการทุจริต

ที่มา : วารสารจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๗)

โดยหลักทฤษฎีทั้งสามได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจของพฤติกรรมผู้กระทำผิดหรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริตตามตารางดังนี้

Triangle Fraud	Four-sided Diamond	Fruad Pentagon Thery
๑.Opportunity	๑.Capability	๑. Opportunity
๒.Pressure	๒.Opportunity	๒.Pressure/ Motive
๓.Rationalization	๓.Incentive/Motive	๓. Rationalization
	๔.Rationalization	๔. Capability
		๕.Arrogance

คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	
Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจเปิดโอกาสที่จะฉกฉวย ผลประโยชน์ เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของ กฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Pressure	ความกดดัน ความกดดัน และแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์ คับขันจากสภาพแวดล้อม ที่เป็นอย่างมีความจำเป็นต้องการใช้เงิน
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Capability	ความสามารถ มีความสามารถที่ทำได้ที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถเฉพาะตัวของ ผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานเอื้อประโยชน์ที่จะประพฤติมิชอบและทำการทุจริตได้
Incentive/Motive	แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ มีสิ่งจูงใจ
Rationalization	มีเหตุผล มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถ และโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Greed	ความโลภ เกิดความละโมภโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษ จับไม่ได้ จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี
Need	ความต้องการอยากได้ ความต้องการหรือความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงเป็นแรงกดดัน ให้ทำทุกสิ่งทำได้เพื่อให้ได้เงินมา
Expectation	ความคาดหวัง คาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำไม่มีผู้อื่นล่วงรู้ และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะ ถกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้และรับการลงโทษน้อยมาก
Arrogance	ความหยิ่งยโส หยิ่งยโสทะนงตน
Exposure	การเปิดเผยหรือโอกาสถูกจับได้ หมายถึง ความกลัวหรือความเสี่ยงที่จะถูกเปิดเผยหรือ ถูกลงโทษหากกระบบลงโทษไม่เข้มงวด หรือการตรวจสอบไม่จริงจัง บุคคลก็จะ ไม่รู้สึกกลัว ผลของการกระทำ

กรอบแนวคิด และนิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือ กันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร จึงเป็นหลักการบริหารจัดการที่มุ่งการเป็นราชการใสสะอาดสามารถสกัดกัน ลด และปิดโอกาสการทุจริตและประพฤติมิชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) จึงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของส่วนราชการให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

เพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อป้องกันสกัดกัน ลดและปิดโอกาสการทุจริต เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) โดยได้จำแนกประเภท การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

- ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต
- ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

กรอบแนวคิดการพัฒนาการประเมินเชิงคุณภาพการบริหารจัดการความเอียงการ

ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems: CRMS) - CRMS จะต้องสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาหน่วยงานในเชิงบวกมากกว่าทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรู้สึกกังวล

ผลการประเมิน CRMS ควรให้แนวทางการพัฒนาที่ชัดเจนให้กับหน่วยงานไปในตัว หน่วยงานราชการที่ได้รับการประเมิน CRMS ได้ประโยชน์จากการประเมิน สามารถนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และได้รับประโยชน์ในมุมของการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร โดยเฉพาะ การแสดงให้เห็นสังคมและสาธารณชนรับรู้ bahwa หน่วยงานให้ความสำคัญกับการยับยั้งการทุจริต กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่ม ออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)

หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม

หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล

หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน

หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน

หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)

หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน

หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม(Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร(Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไป

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการ

ควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล(Monitoring Activities)

หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลาและ

เหมาะสม ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present & Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

๑.๑) Governance and Culture (การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร) ประกอบด้วย บทบาทของคณะกรรมการ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมายกลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรม ที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

๑.๒) Strategy & Objective Setting (กลยุทธ์และวัตถุประสงค์องค์กร) ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทของธุรกิจ การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์จัดการ ความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ทางธุรกิจภายใต้ความเสี่ยง

๑.๓) Performance (เป้าหมายผลการดำเนินงาน) ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของ ความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

๑.๔) Review & Revision (การทบทวนและปรับปรุง) ประกอบด้วย การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

๑.๕) Information, Communication & Reporting (สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน) ประกอบด้วย การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จการดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น สิ่ง ที่ COSO พยายามมุ่งเน้นนำเสนอในการปรับปรุงนี้ คือการแสดงให้เห็นว่าการบริหาร ความเสี่ยงองค์กรนั้น เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการสร้างคุณค่าผ่านกลยุทธ์และตัวแบบธุรกิจขององค์กรอย่างแท้จริง นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

นิยามประเภทของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต		
ด้านที่ ๑	ด้านการอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ อำนาจ ความสะดวกในการให้พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ / ข้อบังคับของหน่วยงาน
ด้านที่ ๒	ด้านการใช้อำนาจ และ ตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการ ปฏิบัติ หน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละ เว้น การปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	ด้านการใช้จ่าย งบประมาณ	โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของ ทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่าย อื่น งบเงินอุดหนุน หรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบกลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสม ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยง	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
การบริหารจัดการความเสี่ยงทุจริต	การกำหนดมาตรการในการป้องกันการทุจริต ให้สามารถช่วยลดความเสี่ยง ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การ ออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วย ลดความ เสี่ยงการทุจริตได้ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงเป็นเครื่องมือที่ ใช้ในการค้นหา หรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบต่างๆ ภายในองค์กรที่ อาจเป็นช่องให้เกิดการ ทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่ จะเกิดการกระทำการทุจริตใน อนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารองค์กร อย่างมีธรรมาภิบาล จึงเป็นเรื่องที่ทุก องค์กรจำเป็นต้องทำ เพราะหากองค์กรได้ ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็น หลักประกันความเชื่อมั่นให้องค์กร ในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่ มี โอกาสเกิดการทุจริต หรือหาก มีโอกาสที่จะเกิดการทุจริต องค์กรก็จะสามารถบริหาร จัดการ และหา มาตรการมาป้องกันได้ หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความ เสียหายที่น้อย กว่าองค์กรที่ไม่ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต
สินบน Bribery	สินบน Bribery ISO : ได้ให้ความหมายสินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์เท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อ เป็นการโน้มน้าว หรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอัน เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น
ของขวัญ	หมายถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออวยชัยไมตรี ให้เป็น รางวัล ให้โดยเสนหา ให้เพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้ หมายความว่ารวมถึง ประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิ พิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้ สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคา ทรัพย์สินหรือการได้รับการบริการ หรือการรับ การฟักอบรม หรือการรับความ บันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง หรือ ท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียว และไม่ว่า จะให้เป็นบัตร ตัว หรือ หลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินหรือ สิ่งของให้ใน ภายหลัง
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตาม ธรรมจรรยา	มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓ ให้นิยาม “การ รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่น ใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดย ปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้แก่กันตามมารยาทที่ ปฏิบัติกัน

นิยามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยง	
ศัพท์เฉพาะ	คำอธิบาย
ความเสี่ยงการทุจริต Corruption Risk	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีผลกระทบเกิดขึ้น โดยผลกระทบทางบวกเรียกว่า “โอกาส” และผลกระทบทางลบเรียกว่า “ความเสี่ยง”
	ทุจริต ะ การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตและ ประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรืออาจการก่อให้เกิดการ ขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
	Pain point หรือความต้องการ ะ ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้านการอนุมัติ อนุญาต ให้ถือว่าเป็นความเสี่ยงทุจริตจากความต้องการของผู้รับบริการ ในแต่ละ จุดสัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยง หรือเป็นตัวการในการเรียกร้อง ผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม,ว,จะมีมูลค่าเท่าใด นำสู่,การจ่ายเงินและ ค่าธรรมเนียม นอกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณ ในรูปแบบต่างๆ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับ ผลประโยชน์ส่วนรวม
ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความชัดเจน โดยต้องทำการระบุ ประเด็น ความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนของกระบวนการงาน/โครงการ ที่อาจจะมี การทุจริตเกิดขึ้น การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริตเป็นหัวใจสำคัญที่ต้อง Point Focus ถึงเหตุการณ์ที่คาดการณ์หรือพยากรณ์ในอนาคตว่าอาจเกิด การทุจริตขึ้นหากไม่,มี มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การระบุประเด็นความ เสี่ยงการทุจริตจึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าบุคคลใด กระทำการสิ่งใดมีพฤติกรรมอย่างไร มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร เป็นต้น เพื่อจะ นำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตที่สามารถลดโอกาส หรือลดความเสี่ยงได้อย่างตรงจุด
โอกาส Likelihood	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ Impact	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต ที่เป็น ผลจาก การประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความ เสี่ยงทุจริต Risk Owner	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบ กระบวนการหรือโครงการ

ปัจจัยสำเร็จในการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กร ในการวางระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตของ องค์กรที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้ และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กฎแฉสำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโตไม่ใช่ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการที่ผู้นำองค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหาร ความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

๒. ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

๓. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กรและกระทำการอย่างต่อเนื่อง สม้าเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มี ผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง การทุจริตเพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๔. มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ และมาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงหรือใช้ได้จริง แต่ไม่ได้ผล และสร้างความตระหนัก (Awareness) เรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กรนิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริตประเภทของความเสี่ยงการทุจริต (Types of corruption risks) ในการประเมินเชิงคุณภาพ “ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต” (Corruption Risk Management Systems : CRMS) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ประกอบด้วย ๓ ด้าน ดังนี้

ตารางที่ ๑ นิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่	ประเภท	
ด้านที่ ๑	การอนุมัติ อนุญาต	การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับ ของหน่วยงาน
ด้านที่ ๒	การใช้อำนาจ และตำแหน่งหน้าที่	อำนาจที่ได้มาจากการดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิชอบ
ด้านที่ ๓	การใช้จ่ายงบประมาณ	งบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นงบกลางเงินนอกงบประมาณ และโครงการที่ จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ หมายเหตุ : ๑. หน่วยงานไม่สามารถใช้โครงการที่หน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณ รายการในงบลงทุน วงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปที่มีการจัดซื้อจัดจ้าง มาทำการ ประเมินความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณได้ ๒. ในกรณีที่โครงการเป็นโครงการผูกพันหลายปี หน่วยงานต้องคัดเลือก ขั้นตอนที่มีประเด็นความเสี่ยงการทุจริตตั้งแต่ระดับต่ำ ปานกลาง สูง สูงมาก มากำหนดมาตรการและดำเนินการได้ภายในปีงบประมาณนั้น ๆ

ตามนิยามประเภทของความเสี่ยงการทุจริตข้างต้น มีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ การอนุมัติ อนุญาต การให้บริการด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือตามระเบียบ/ข้อบังคับของหน่วยงาน เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ บริบทองค์กร โดยการวิเคราะห์บทบาทภารกิจหน้าที่ของกระบวนการที่หน่วยงาน จะทำการประเมินความเสี่ยง การทุจริตนั้น มีการศึกษาทบทวนสถิติข้อมูลต่าง ๆ ของการให้บริการประชาชน โดยจะต้องเขียนขั้นตอนการทำงาน ในรูปแบบ Flow Chart ที่แสดงระยะเวลาและจำนวนครั้งในการ ให้บริการประชาชน หลังจากนั้นจะต้องมีการ ทบทวนเรื่องร้องเรียนการทุจริตเกี่ยวกับกระบวนการนี้ว่า ใน รอบหนึ่งปีที่ผ่านมาเคยมีเรื่องร้องเรียนการทุจริต เกี่ยวกับกระบวนการนี้ หรือมีการลัดคิวในการให้บริการ หรือมีการจ่ายเงินเพื่อเร่งให้การทำงานรวดเร็วขึ้นหรือไม่ อย่างไร แต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าไม่,เคยมีเรื่อง ร้องเรียนการทุจริต หรือประเด็นในเรื่องที่กล่าวมาข้างต้น หน่วยงานอาจต้องจัดการ ประชุมรับฟังความ คิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพื่อวิเคราะห์ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการ ให้บริการดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมมาจัดทำเกณฑ์การประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต อัน ประกอบไปด้วย โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ที่จะเกิดขึ้น ในแต่ละขั้นตอนของการ ให้บริการ

๓.๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้อำนาจที่ได้มาจากการ ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในทางมิ ชอบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของ การบังคับใช้กฎหมาย เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์บริบทองค์กรว่ามีอำนาจ หน้าที่อย่างไร โดยนำเสนอสถิติของการ ร้องเรียนการทุจริตในรอบปีที่ผ่านมา หลังจากนั้นจึงเลือกภารกิจที่ จะทำการประเมินความเสี่ยง

๓.๓ การใช้จ่ายงบประมาณ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นเรื่องของการ ดำเนินการโครงการที่ได้รับ การจัดสรรงบประมาณในปีที่ทำการประเมินของทุกประเภทงบประมาณ ได้แก่ งบดำเนินงาน งบลงทุน งบรายจ่ายอื่น งบเงินอุดหนุนหรือเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น งบ กลาง เงินนอกงบประมาณ และ โครงการที่จ่ายขาดจากเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ โดย หน่วยงานจะต้องชี้แจงว่ากระบวนการ หรือโครงการนี้ดำเนินการมาจากงบประมาณใดเป็นโครงการจัดซื้อจัด จ้าง หรือโครงการที่มีทั้งการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการโดยหน่วยงานเอง การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการ ใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากหน่วยงานจะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ บริบทองค์กรแล้ว จะต้องวิเคราะห์ต่อว่า ในรอบปีที่ผ่านมาเคยถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงเรื่องเกี่ยวกับกรณีการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือไม่ หรือหน่วยงานถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่โดยหน่วยงานต้องทบทวนประเด็น ดังกล่าวหรืออาจศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นโดยพิจารณา เริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนว่า โครงการของหน่วยงานมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร แล้วจึงวิเคราะห์แต่ละขั้นตอน ว่าอาจจะมีโอกาส เกิดความเสี่ยงการทุจริตในขั้นตอนใดบ้าง ซึ่งทุกกระบวนการจะต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่มุ่งไปสู่การมี โอกาสในการทุจริตตั้งแต่เริ่มต้น จนไปถึงสิ้นสุดกระบวนการในทุกขั้นตอนที่ดำเนินการตามกระบวนการตาม โครงการที่เลือกมาทำการประเมิน ความเสี่ยง หลังจากนั้นจะนำมาสู่การจัดทำแผน และเมื่อทำแผนเสร็จ เรียบร้อยแล้วจะเป็นการรายงานผลการ ดำเนินการตามแผน โดยต้องมีการจัดทำรายงานต่อการประชุม ระดับบริหารขององค์กรเพื่อเป็นการสื่อสารให้ทุก คนในองค์กรรับรู้โดยทั่วกัน

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริตหน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้า ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่ คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริต ด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงาน ในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่, งบประมาณไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มี จิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดประเด็นความเสี่ยงทุจริตเป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการนั้นมาบรรยายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนโดยการ ระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบ พฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐ เข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และ ตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริตหน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนน ทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้ (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ผล (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความ เสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน ในคู่มือนี้เป็นเพียงตัวอย่างในการกำหนดเกณฑ์ โอกาสที่, จะเกิดการทุจริต (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) ทั้งนี้หน่วยงานต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตามความ เหมาะสมของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตหลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้ว หลังจากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนน ความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจาก ขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (RiskScore) ว่าอยู่ ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยง การทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่หนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง

(Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา มาตราการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความ คุ่มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยง การทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องนำเสนอมาตรการในการป้องกันหรือ ควบคุมความเสี่ยง ได้แก่ แนวทางหรือวิธีการที่จะลดโอกาสความเสี่ยงในการกิจการให้บริการต่าง ๆ หลังจาก ได้มาตรการเรียบร้อยแล้ว จึงนำมาจัดทำสรุปเป็นแผนโดยจะต้องผ่านความเห็นชอบจากผู้บริหารสูงสุดของ องค์การและจะต้องมีการนำเข้าสู่ การประชุมระดับบริหารขององค์กร เพื่อสื่อสารให้บุคลากรในองค์กรได้รับรู้ รับทราบ หลังจากมีแผนเรียบร้อยแล้ว หลังจากที่หน่วยงานมีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตแล้ว จะต้องมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติภายในองค์กร และจะต้องมีการรายงาน มาตรการหรือความคืบหน้าในการดำเนินการ อยู่ในขั้นตอนใด ซึ่งผลการดำเนินการจะต้องมีการรายงานต่อ ผู้บริหารสูงสุด และจะต้องนำเข้าสู่การนำเสนอ ในที่ประชุมของหน่วยงาน พร้อมทั้งทำการเปิดเผยในเว็บไซต์ ของหน่วยงานด้วยการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต สามารถสรุปประเด็น ความเสี่ยง โดยจำแนกตามระดับความเสี่ยงต่ำ และระดับความเสี่ยงปานกลาง มาดำเนินการจัดการความ เสี่ยงในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดมาตรการเพื่อลด /ถ่ายโอนความเสี่ยง เพื่อบริหารจัดการให้ความเสี่ยงอยู่ ในระดับที่ ยอมรับได้ และมีการดำเนินงานตามรูปแบบ และพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว จึงได้จัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านที่ ๓ ด้านการใช้จ่าย งบประมาณ ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ/(วงเงินสูงสุด) โครงการติดตั้งไฟส่องสว่าง สาธารณะ ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบโซล่าเซลล์ บ้านวังยาว-บ้านปากแดง หมู่ที่ ๓ - ๔ ตำบลวังยาว อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย วงเงิน ๙๓๑,๐๐๐.- บาท (วงเงินสูงสุด) ตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ หน้า ๗๐ งบลงทุน ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ค่าก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภค

- เพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะ ระบบโซล่าเซลล์ ถนนระหว่าง หมู่บ้าน บ้านวังยาว- บ้านปากแดง หมู่ที่ ๓,๔ ตำบลวังยาว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ปริมาณงาน ติดตั้งไฟ ส่องสว่าง ระบบโซล่าเซลล์ ขนาดไม่น้อยกว่า ๕๐๐ วัตต์ จำนวน ๙๖ จุด ตามแบบแปลนที่อบต.วังยาว กำหนด

- เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๘ (๒) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๑๖ (๕) การสาธารณูปโภค และแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับเพิ่มเติม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘) ปรากฏในหน้าที่ ๘ ลำดับที่ ๑๑

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙
ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ๓ การใช้จ่ายงบประมาณ

ชื่อ กระบวนการ / โครงการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะ ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบโซล่าเซลล์ วงเงิน ๙๓๑,๐๐๐.- บาท

ลำดับที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต
๑	แผนการซื้อจัดจ้าง : การจัดทำแผนการซื้อจัดจ้าง/ขออนุมัติแผน/ประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง	- โครงการไม่มีอยู่ในแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่มีประกาศเผยแพร่
๒	ขอบเขตของงาน คุณลักษณะของงาน : การจัดทำร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR)	- กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) อาจเอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้ารายใดรายหนึ่ง โดยคณะกรรมการอาจเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้รับจ้าง/ผู้ขาย
๓	รายงานขอซื้อขอจ้าง : การจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง/ประกาศร่างเอกสารประกวดราคา	- การจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้างไม่สมเหตุสมผล
๔	ดำเนินการจัดหา : การพิจารณาเอกสารการยื่นข้อเสนอการซื้อจัดจ้างและจัดทำรายงานพิจารณาผลการจัดซื้อจัดจ้าง	- การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการที่เอื้อประโยชน์ อาจพิจารณาคูสมบัตินของผู้เสนอราคา และเอกสารโดยไม่เป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดใน TOR หรือพิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจ และมีการเรียกเอกสารเพิ่มเติมทำให้อีกรายตกหรือไม่ผ่านการพิจารณา
๕	การทำสัญญา : การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างตามแบบที่กำหนด	- การทำสัญญาโดยมีข้อความแตกต่างจากตัวอย่าง เช่น การกำหนดเงื่อนไขที่สำคัญ
๖	การบริหารสัญญา	- การขยายระยะเวลาการส่งมอบงานที่เอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา
๗	การตรวจรับ : การตรวจรับงาน/ การควบคุมงาน/การเบิกจ่ายตามสัญญา	- ผู้ควบคุมงานอาจรายงานที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือไม่ตรงตาม TOR หรือสัญญา และการตรวจรับงานให้คู่สัญญาก่อนโดยที่งานยังไม่เสร็จสิ้นหรือแก้ไขงานไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริง

การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	อาจเกิดขึ้นได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป) หรือ มากกว่า ๕ ครั้ง /ปี
๔	อาจเกิดขึ้นได้สูง (ร้อยละ ๑๐) หรือ ไม่เกิน ๔ ครั้ง /ปี
๓	อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕) หรือ ไม่เกิน ๓ ครั้ง /ปี
๒	อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (ร้อยละ ๓) หรือ ๒ ครั้ง /ปี
๑	ไม่น่ามีโอกาสเกิด หรือ ๑ ครั้ง /ปี

ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- ผลกระทบต่อหน่วยงานไม่สามารถควบคุมได้ทำให้ต้องหยุดโครงการหรือเกิดความล่าช้าของโครงการมากกว่า ๖ เดือน
๔	- ผลกระทบต่อหน่วยงานทำให้ต้องหยุดโครงการชั่วคราวหรือเกิดความล่าช้าของโครงการ ๔- ๖ เดือน
๓	- ผลกระทบต่อหน่วยงานที่ไม่สามารถควบคุมได้ แต่ยังสามารถดำเนินการได้หรือเกิดความล่าช้าของโครงการ ๓- ๔ เดือน
๒	- มีผลกระทบต่อหน่วยงานแต่ควบคุมได้ หรือเกิดความล่าช้าของโครงการ ๑- ๓ เดือน
๑	- มีผลต่อหน่วยงานแต่ไม่ส่งผลกระทบโดยตรง หรือเกิดความล่าช้าของโครงการ น้อยกว่า ๑ เดือน

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕ x ๑ = ๕)	สูง (๕ x ๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕ x ๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕ x ๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕ x ๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔ x ๑ = ๔)	ปานกลาง (๔ x ๒ = ๘)	สูง (๔ x ๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔ x ๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔ x ๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓ x ๑ = ๓)	ปานกลาง (๓ x ๒ = ๖)	ปานกลาง (๓ x ๓ = ๙)	สูง (๓ x ๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓ x ๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒ x ๑ = ๒)	ต่ำ (๒ x ๒ = ๔)	ปานกลาง (๒ x ๓ = ๖)	ปานกลาง (๒ x ๔ = ๘)	สูง (๒ x ๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑ x ๑ = ๑)	ต่ำ (๑ x ๒ = ๒)	ต่ำ (๑ x ๓ = ๓)	ต่ำ (๑ x ๔ = ๔)	ปานกลาง (๑ x ๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ (น้อยกว่า ๕ คะแนน)

สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง (๕- ๙ คะแนน)

สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง (๑๐ - ๑๔ คะแนน)

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก (๑๕ คะแนน ขึ้นไป)

การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	Risk Score (L X I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	แผนการจัดซื้อจัดจ้าง : การจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง/ขออนุมัติแผน/ประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้าง	โครงการไม่ได้อยู่ในแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง และไม่มีประกาศเผยแพร่	๑	๒	๒	ความเสี่ยงต่ำ
๒	ขอบเขตของงาน คุณลักษณะของงาน : การจัดทำร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR)	- กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (TOR) อาจเอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้ารายใดรายหนึ่ง โดยคณะกรรมการอาจเป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้รับจ้าง/ผู้ขาย	๒	๓	๖	ความเสี่ยงปานกลาง
๓	รายงานขอซื้อจ้าง : การจัดทำรายงานขอซื้อจ้าง/ประกาศร่างและเอกสารประกวดราคา	- การจัดทำรายงานขอซื้อจ้างไม่สมเหตุผล	๒	๒	๔	ความเสี่ยงต่ำ
๔	ดำเนินการจัดหา : การพิจารณาเอกสารการยื่นข้อเสนอการจัดซื้อจัดจ้างและจัดทำรายงานพิจารณาผลการจัดซื้อจัดจ้าง	- การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการที่เอื้อประโยชน์ อาจพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเอกสารโดยไม่เป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดใน TOR หรือพิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจ และมีการเรียกเอกสารเพิ่มเติมทำให้อีกรายตกหรือไม่ผ่านการพิจารณา	๒	๒	๔	ความเสี่ยงต่ำ
๕	การทำสัญญา : การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างตามแบบที่กำหนด	- การทำสัญญาโดยมีข้อความแตกต่างจากตัวอย่าง เช่น การกำหนดเงื่อนไขที่สำคัญ	๒	๓	๔	ความเสี่ยงต่ำ
๖	การบริหารสัญญา	- การขยายระยะเวลาการส่งมอบงานที่เอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	๒	๒	๔	ความเสี่ยงต่ำ
๗	การตรวจรับ : การตรวจรับงาน/ การควบคุมงาน/ การเบิกจ่ายตามสัญญา	- ผู้ควบคุมงานอาจรายงานที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หรือไม่ตรงตาม TOR หรือสัญญา และการตรวจรับงานให้คู่สัญญาก่อน โดยที่งานยังไม่เสร็จสิ้นหรือแก้ไขงานไม่เป็นไปตามเงื่อนไข	๒	๓	๖	ความเสี่ยงปานกลาง

การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะ ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบโซล่าเซลล์ องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว วงเงิน ๙๓๑,๐๐๐.- บาท								
ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๑	แผนการจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำแผนการ จัดซื้อจัดจ้าง/ขอ อนุมัติแผน/ประกาศ เผยแพร่แผนการ จัดซื้อจัดจ้าง	โครงการไม่มีอยู่ใน แผนปฏิบัติการจัดซื้อ จัดจ้าง และไม่มี ประกาศเผยแพร่	ความ เสี่ยงต่ำ	การกำหนดจุดควบคุมในแต่ละ ขั้นตอน	มีการตรวจสอบและควบคุม ตามลำดับขั้น โดยหัวหน้า	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	กองคลัง
๒	ขอบเขตของงาน คุณลักษณะของงาน : การจัดทำร่างขอบเขต งานหรือรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะ (TOR)	-กำหนดรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะ (TOR) อาจเอื้อ ประโยชน์ให้กับคู่ค้า รายใดรายหนึ่ง โดย คณะกรรมการอาจ เป็นผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ รับจ้าง/ผู้ขาย	ความ เสี่ยง ปาน กลาง	การเผยแพร่ร่าง TOR ช่องทาง website ของ หน่วยงาน	-แต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความ เชี่ยวชาญ ความรู้ความสามารถ ในการจัดทำร่างขอบเขตของงาน จ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ก่อสร้าง -มีการเผยแพร่ร่าง TOR ทาง website ของหน่วยงาน	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	กองช่าง/กอง คลัง
๓	รายงานขอซื้อขอจ้าง : การจัดทำรายงานขอ ซื้อขอจ้าง/ ประกาศ ร่างและเอกสาร ประกวดราคา	-การจัดทำรายงานขอ ซื้อขอจ้างไม่ สมเหตุสมผล	ความ เสี่ยงต่ำ	การตรวจสอบในสาระสำคัญของเอกสาร การดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้าง	ผู้บังคับบัญชาควบคุมและ ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบและหนังสือสั่งการ อย่างเคร่งครัด	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	กองคลัง

ชื่อกระบวนการ/โครงการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะ ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบโซล่าเซลล์ องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว วงเงิน ๙๓๑,๐๐๐.- บาท

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๔	ดำเนินการจัดหา : การ พิจารณาเอกสารการ ยื่นข้อเสนอการจัดซื้อ จัดจ้างและจัดทำ รายงานพิจารณาผล การจัดซื้อจัดจ้าง	- การใช้ดุลยพินิจของ คณะกรรมการที่ ประโยชน์ อาจพิจารณา คุณสมบัติของผู้เสนอ ราคาและเอกสารโดยไม่ เป็นธรรมตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดใน TOR หรือ พิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจ และมีการเรียกเอกสาร เพิ่มเติมทำให้อีกรายตก หรือไม่ผ่านการพิจารณา	ความ เสี่ยงต่ำ	การตรวจสอบในสาระสำคัญของ เอกสาร การดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้าง	- การพิจารณาคัดเลือกผู้ขาย ดำเนินการไปอย่างถูกต้อง ชัดเจน ตามกฎ ระเบียบ และ ให้เป็นไปตามข้อกำหนด - ควบคุมกำกับ ติดตาม และ ตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นระยะ	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	กองคลัง
๕	การทำสัญญา : การ ทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง ตามแบบที่กำหนด	- การทำสัญญาโดยมี ข้อความแตกต่างจาก ตัวอย่าง เช่น การ กำหนดเงื่อนไขที่ สำคัญ	ความ เสี่ยงต่ำ	การควบคุมกำกับ ติดตาม และตรวจสอบให้เป็นไปตาม รูปแบบสัญญา	การจัดทำทำสัญญาตามแบบที่ ระเบียบ กฎหมายกำหนด	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	กองคลัง

ชื่อกระบวนงาน/โครงการติดตั้งไฟส่องสว่างสาธารณะ ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบโซล่าเซลล์ องค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว วงเงิน ๙๓๑,๐๐๐.- บาท

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการ ดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกัน ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
๖	การบริหารสัญญา	- การขยายระยะเวลา การส่งมอบงานที่เอื้อ ประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา	ความ เสี่ยงต่ำ	- การควบคุมกำกับ และติดตาม การปฏิบัติตามสัญญา - การตรวจสอบในสาระสำคัญของ กระบวนงาน	- คณะกรรมการตรวจรับ กำกับ ติดตามการส่งมอบงานให้เป็นไป ตามสัญญา และการเบิก จ่ายเงินให้เป็นไปตามเงื่อนไข ข้อกำหนดในสัญญา - การแจ้งเตือนเร่งรัดการ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามสัญญา - การกำกับ กำชับการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการ ให้ เป็นไปตามกฎ ระเบียบ	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	คณะกรรมการ ตรวจรับ/กอง คลัง/กองช่าง
๗	การตรวจรับ : การ ตรวจรับงาน/ การ ควบคุมงาน/การ เบิกจ่ายตามสัญญา	- ผู้ควบคุมงานอาจ รายงานที่ไม่ตรงกับ ข้อเท็จจริง หรือไม่ตรง ตาม TOR หรือสัญญา และการตรวจรับงาน ให้คู่สัญญาก่อนโดยที่ งานยังไม่เสร็จสิ้นหรือ แก้ไขงานไม่เป็นไป ตามเงื่อนไข	ความ เสี่ยง ปาน กลาง	การควบคุมกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการตรวจรับงาน	-คณะกรรมการตรวจรับ ปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์แนวทางการ พิจารณาขยายอายุสัญญาหรือ การงดหรือลดค่าปรับ อย่าง เคร่งครัด - การตรวจสอบรายละเอียดของ เนื้องานแต่ละงวด ตามเงื่อนไข แห่งสัญญา - การตรวจสอบการควบคุมงาน ว่าดำเนินการอย่างถูกต้องโดยไม่ ก่อให้เกิดผลเสีย หรือได้เปรียบ	๑ ต.ค. ๖๘ - ๓๐ ก.ย. ๖๙	ไม่ใช้จ่าย งบประมาณ	คณะกรรมการ ตรวจรับงาน/ กองช่าง/กอง คลัง

